

► INTERVJU NINNI HOLMQVIST

jevanju osoblja iz kućne skrbi. Dakle, odgovor na pitanje brinemo li se mi u Švedskoj za naše bake i djedove i stare roditelje je: ne, ali da.

Prvu zbirku kratkih priča "Kostim" objavili ste 1995. godine. Niste rano počeli pisati. Zašto ste se odlučili na taj korak?

Oh, zapravo sam počela pisati mnogo ranije, kao vrlo mlada, s osam ili devet godina, i oduvijek sam željela postati književnica. Jednostavno se nisam dobro sabrala sve do tridesete.

U nekim pričama svoje zbirke "Bl-roller" bavite se muškarcima, recimo inhibiranim mužem kojeg žena zlostavlja i automehaničarom koji želi pomiriti ulogu muža i ulogu ljubavnika ženine sestre. Zbog čega ste odlučili unijeti komične elemente u priče o "jačem spolu"?

Nisam sigurna da sam željela da budu komični, barem ne samo komični. Pretpostavljam da sam samo željela malo istražiti kako je to biti muškarac. Također, često kad bih pisala kratku priču i zapela li se priča počela činiti mrtvom, ne bih išla nikamo, jednostavno bih promijenila spol likova samo da vidim što će se dogoditi.

Pišete li svaki dan od devet do pet ili imate neke svoje rituale i metode? Pišete li nešto novo?

Trenutačno ne pišem ništa, ali kad pišem, manje-više to radim od devet pa ne možda do pet, ali do jedan ili dva popodne, a onda ostatak

U digitalnom novčaniku dokazi da postojimo

Istražili smo kako će se ubuduće pohranjivati dokumenti građana EU

Trenutačno ne pišem ništa, ali kad pišem, manje-više to radim od devet pa ne možda do pet, ali do jedan ili dva popodne, kaže Ninni Holmqvist

dana provedem uz prijevod, dakle radim za novac.

Osim što ste autorica, vi ste i prevoditeljica i podučavate kreativno pisanje. Možete li ove poslove usporediti s pisanjem? U čemu se najviše pronalazite?

Više ne predajem kreativno pisanje, a kad sam predavala, bila sam zapravo gostujući profesor, čitala sam radove studenata i pružala im povratne informacije. Ali ja puno prevodim. I ne, nijedan od ovih poslova ne mogu usporediti s pisanjem. Ali ti poslovi i pisanje ipak su međuovisni. Primjerice ovako:

dok sam predavala, mogla sam dati prilično korisne povratne informacije o pisanju drugih ljudi u razdobljima kada sam i sama pisala. A kad nisam ništa pisala, loše sam odgovarala.

Kad prevodim, odmaram se od toga da sama smišljam priču i "jednostavno" (nije uopće jednostavno) pratim tuđu priču mijenjajući je u potpunosti na švedski jezik, a da pri tome ne promijenim nijedan dio priče.

Dok pišem, odmaram se od potrebe da slijedim tuđu priču i uživam u slobodi da mogu činiti što god želim, ali također sam ispunjena sumnjom i strahom da neću moći učiniti to "što god želim", što god to bilo.

Razmjena dokumenata prilikom npr. upisa na faks u zemlji EU

Kupnja lijeka u EU

Pohrana zdravstvenog kartona

Pohrana svih dokumenata (domovnica, osobna, diploma, vozačka, rodni list)

Mogućnost da roditelji prilikom rođenja upišu svoje dijete u matičnu knjigu rođenih

Identifikacija kod korištenja bilo koje online usluge kod privatnih ili državnih servisa

Moći će se koristiti u banci za bilo koju transakciju, pa čak i kod dizanja kredita

Stvaraju se preduvjeti da jednog dana glasamo putem digitalnog novčanika

Gradani za koju godinu više neće morati stajati u dugačkim redovima, hodati od šaltera do šaltera kako bi izvadili svoj rodni list ili domovnicu ili kako bi, primjerice, razmijenili dokumente prilikom upisa na fakultet u nekoj od zemalja Europske unije, ističe SDP-ova europarlamentarka Romana Jerković

Za podizanje osobnih iskaznica i putovnica u policijskim se upravama ponekih mjeseci znaju stvarati nesnosne gužve jer se zahtjevi predaju osobno, a onda za neko vrijeme treba doći i po novoizrađeni dokument

– To u praksi znači da građani za koju godinu više neće morati stajati u dugačkim redovima, hodati od šaltera do šaltera kako bi izvadili svoj rodni list ili domovnicu ili kako bi, primjerice, razmijenili dokumente prilikom upisa na fakultet u nekoj od zemalja Europske unije. Digitalni će se novčanik moći koristiti i u banci za bilo koju transakciju, čak i pri podizanju kredita, a ideja je da se u njemu može pohraniti i zdravstveni karton. Njime se isto tako otvara mogućnost da roditelji upišu svoje dijete u matičnu knjigu rođenih, a stvaraju se i preduvjeti da jednog dana putem digitalnog novčanika glasamo na izborima jednim klikom. Omogućit će se i to da će se svim potrebnim dokumentima moći pristupiti putem jedinstvene aplikacije i pohraniti ih na siguran način u svoj digitalni novčanik – objašnjava SDP-ova europarlamentarka Romana Jerković, glavna izjaviteljica Europskog parlamenta za izradu zakona kojim se uspostavlja novi europski okvir za digitalni identitet.

kojoj je puno lakše krivotvoriti papirnatu dokument nego digitalni koji sadrži brojne oblike oku nevidljive zaštite.

Drugim riječima, zloporaba će biti, ali će ih, tvrdi Jerković, biti mnogo manje jer će i kontrola i zaštita biti veća. Kako objašnjava europarlamentarka Jerković, glavni je novi element to da će sve članice Europske unije morati svojim građanima osigurati pravo korištenja europskog digitalnog novčanika koji će biti prihvaćen u svim članicama EU. Nakon što zakon stupi na snagu, a za očekivati je da će ga sve zemlje članice iduće godine implementirati i u svoja zakonodavstva, svaka država morat će ponuditi građanima minimalno jedan EU digitalni novčanik. Pri tome treba kazati kako će korištenje digitalnog novčanika biti na dobrovoljnoj bazi, odnosno oni građani koji ga ne budu htjeli koristiti moći će i dalje nesmetano koristiti "tradicionalne" fizičke dokumente i obilaziti šaltare.

Jedan od ciljeva zbog kojih se Europska unija odlučila za donošenje tog zakona jest i postojeće stanje "na terenu". Naime, trenutačno tek 59 posto građana Europske unije ima pristup pouzdanim i sigurnim sustavima elektroničke identifikacije, u Hrvatskoj je to primjerice postojeći sustav e-građani kojim korisnici imaju mogućnost pristupa samo i isključivo uslugama javnog sektora i samo unutar Hrvatske. Novim će se zakonom uslugama javnog sektora moći pristupiti i u drugim zemljama Europske unije, a privatni će sektor biti uključen u novi sustav, što znači da će građani moći koristiti EU digitalni novčanik i za plaćanja na svim prodajnim mjestima koja podržavaju beskontaktno plaćanje, kao i za pristup širokom spektru usluga na internetu. Stoga u Europskoj komisiji drže da osim brojnih novih pogodnosti za građane, europski digitalni identitet donosi i prednosti malim i srednjim poduzećima jer će im rješenja za sigurne i pouzdane usluge identifikacije omogućiti proširenje i unapređenje postojećih

usluga.

Izmjenama zakona Europska unija želi osigurati da do 2030. godine najmanje 80 posto građana bude u mogućnosti upotrebljavati rješenja kojima potvrđuju vlastiti identitet u svrhu pristupa ključnim javnim uslugama putem digitalnih novčanika.

– Europa do 2030. godine želi u segmentu digitalizacije javnih usluga osigurati da 100 posto ključnih javnih usluga postane dostupno online, želi osigurati da svi građani imaju pristup vlastitim medicinskim kartonima te želi osigurati da 80 posto građana Europske unije ima pristup digitalnim sredstvima identifikacije. I u tom smislu ovaj zakon, koji će omogućiti građanima da se konačno integriraju i da zaista počnu osjećati benefite digitalnog društva, predstavlja veliki iskorak u postizanju zadanih ciljeva i poticanju daljnje digitalne transformacije društva i gospodarstva – uvjeren je Jerković.

To je uostalom neminovni proces, a pandemija koronavirusa s kojom se cijeli svijet suočio zapravo je u velikoj mjeri ubrzala digitalizaciju naših društava te upozorila na brojna ograničenja, dodaje Jerković, poput manjka prekogranične interoperabilnosti nacionalnih sustava. Novim okvirom o europskom digitalnom identitetu, naglašava naša europarlamentarka, želi se umrežiti nacionalne sustave u jednu smisleu i dobro povezanu cjelinu i tako potaknuti digitalizaciju na nacionalnoj i europskoj razini.

– Digitalizacija je danas ključni proces u privlačenju investicija i poticanju inovacija i rekla bih apsolutno ključan preduvjet jačanja konkurentnosti naših poduzeća i gospodarstava – kaže Romana Jerković.

Inače, mnogi građani već koriste digitalne novčanike na svojim pametnim telefonima poput Apple i Google Walleta za pohranjivanje svojih boarding passova i za plaćanje. Ti novčanici, kaže Jerković, koje danas dominantno nude veliki tehnološki igrači poput Googlea i platforme poput Facebooka, svojim

korisnicima omogućuju i prijavu na razne online usluge, od e-kupnje do čitanja vijesti online.

– Ali u procesu korištenja velikih platformi kao svojevrsnih posrednika u našim online interakcijama građani zapravo nemaju jasan uvid u to za što se koriste njihovi osobni podaci, što sa sobom povlači niz pravnih, etičkih i sigurnosnih pitanja – naglašava Jerković te ističe kako istraživanje Eurobarometra pokazuje da 72 posto korisnika želi znati kako se njihovi podaci obrađuju kada koriste račune društvenih medija, dok 63 posto građana Europske unije želi siguran jedinstveni digitalni ID za sve internetne usluge iz čega, dodaje, prolazi kako je ključan problem što novčanici privatnih kompanija ne daju korisnicima potpunu kontrolu nad upravljanjem osobnim podacima. Novi digitalni novčanik koji predlaže Europska komisija omogućit će, tvrdi Jerković, da građani u svakom trenutku imaju punu kontrolu nad osobnim podacima.

– Uz digitalni novčanik, građani će moći dokazati svoj identitet kada je to potrebno za pristup uslugama na internetu, podijeliti osobne elektroničke dokumente ili jednostavno dokazati određene osobne karakteristike, poput dobi, bez otkrivanja drugih osobnih podataka čime se osigurava veća zaštita i bolja kontrola nad dijeljenjem osobnih podataka – kaže Jerković.

Jedno od pitanja koje se nameće je i to kako će se osigurati da sustavi rade u različitim državama. Jerković ističe kako će Europska komisija u suradnji s državama članicama izraditi provedbene akte kojima će se osigurati usklađenost standarda, tehničkih specifikacija i operativnih aspekata uredb te naglašava kako je to ključan prvi korak. Trenutačno je Europska komisija u procesu razvoja prototipa digitalnog novčanika koji treba podržavati brojne svakodnevne scenarije stvarne upotrebe. A pilot-projekti koji su u fazi testiranja uključuju identifikaciju prilikom pristupa javnim i privatnim uslugama, prikazivanje elektroničke vozačke dozvole, mobilna plaćanja, razmjenu diploma, elektroničko potpisivanje dokumenata i predočavanje elektroničkih recepata.

Mali startup iz Hrvatske, tvrtka Identityum iz Varaždina, koja već nudi uslugu digitalnog novčanika, jedina je hrvatska tvrtka uključena u razvoj pilot-projekata, što još jednom pokazuje da Hrvatska ima ljudski kapital i znanje da prati najnovije tehnološke trendove te da trebamo sustavno raditi na poticanju i podupiranju inovacija te na olakšavanju poslovanja ukidanjem raznih administrativnih barjera koje koče inovacije.

Piše Petra Maretić Zonja

Uinozemstvu ste i shvatite da ste zaboravili ponijeti svoj lijek koji morate uzimati svaki dan. Odlazite do najbliže ljekarne, vadite mobitel, otvarate aplikaciju u kojoj vam je pohranjen e-recept i podižete potrebni lijek bez problema. Ovo je samo jedan od mnogih primjera koji pokazuje kako će nam se uskoro promijeniti životi s obzirom na to da se očekuje kako će se početkom iduće godine postići dogovor između Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije čime će se uspostaviti novi europski okvir za digitalni identitet. Riječ je o okviru putem kojega će svi građani Europske unije imati mogućnost da putem napredne aplikacije, tzv. digitalnog novčanika, dokazuju svoj identitet prilikom pristupanja uslugama javnog, ali i privatnog sektora te će moći podijeliti osobne elektroničke dokumente jednim klikom na ekranu telefona.

O čemu se radi? Identifikacija je u fizičkom svijetu dio naše svakodnevice. Isprave poput osobne iskaznice, putovnice, vozačke dozvole, diplome... gotovo se svakodnevno traže u raznim situacijama, od otvaranja računa u banci, upisa na željeni fakultet, mijenjanja radnog mjesta, prelaska granice, unajmljivanja automobila... Usvajanjem novog europskog okvira o digitalnom identitetu omogućit će se građanima upravo ta identifikacija na brz i transparentan način jer ćete u budućnosti sve službene dokumente poput vozačke dozvole, sveučilišne diplome, rodnog lista, putovnice... imati pohranjene upravo u svom virtualnom odnosno digitalnom novčaniku koji će svojim građanima, nakon usvajanja zakona, ponuditi sve države članice. A potom će svatko tko to želi putem Google i Apple Storea moći preuzeti i koristiti EU digitalni novčanik na svom osobnom pametnom telefonu ili uređaju vjerojatno već od 2026. godine, kada se očekuje da će prvi digitalni novčanici koje će izdati države članice biti dostupni građanima.

Stvaraju se preduvjeti da putem digitalnog novčanika jednim klikom glasamo i na izborima